

ТРЕВОЖНАТА ВЪПРОСИТЕЛНА ОСТАВА

Овладейвайки процесите на научно-техническия прогрес, човечеството си въобрази, че е господар на природата. И със завидна настойчивост започна да я унищожава. Милиони дървета бяха изсечени, безброй декарни плодородна земя се превърнаха в бетонни основи на заводи, в реките рибите измряха, а небето натежа от вредни химически вещества. Бедната природа! Тя търпеше и търпи човешкото посегателство, но мъчаливите удари, с които ни отвърща, ни позубват. Днес хората с нескръпчивостта на първолака трябва да се учат, че заводските комини с черните си валма и газовете от ауслухи на автомобилите не са символи на техническо гръзновение, а реални измерители на човешкото самоунищожение. В резултат на подценяване на екологическите закони равновесието човек — природа е дълбоко нарушено.

БОЯН ДРАГАНОВ

По стечение на обстоятелствата такава е обстановката в град Русе. Като мощен промишлен център с интензивно икономическо развитие крайдунавският град като всички свои събратя изпитва сериозни екологични проблеми. Най-тревожно е състоянието на въздуха над града. Както сочи в една своя статия г-р Фанка Лазарова, Русе е сред трите наши града с най-замърсен въздух и на първо място по брой на хората, които дишат вредности. Партийните и държавните органи полагат усилия за предотвратяване на тези опасни последствия. Приети са дългосрочни програми за превръщане на химическите и хранително-вкусовите комбинати и заводи в предприятия без отпадъци и замърсяващи околната среда, но темповете, с които се изпълняват, са твърде тровави.

За подобряване на природната среда в Русе на 4 септември 1986 г. Бюрото на Министерския съвет прие Разпореждане № 25, съгласно което в точно определен срок редица русенски предприятия бяха

задължени да изградят необходимите пречиствателни съоръжения и така да преустроят производствените си процеси, че напълно да ликвидират замърсяването на въздуха. Година и половина след излизане на разпореждането Комитетът за опазване на природната среда при Министерския съвет разгледа как се изпълняват препоръките. Постигнатото далеч не задоволява. Много от предприятията успяват да намерят „основателни“ причини, за да отложат изпълнението на определените им задачи. Отново в името на производствените графици се забавя решаването на екологичните въпроси. Няма съмнение, че с активното съдействие на партийните и държавните органи тези програми ще бъдат изпълнени.

Далеч по-сериозен и тревожен е въпросът със системното, вече многогодишно обгазяване на града от Комбината за хлор и хлорни продукти в Гюргево — СР Румъния, разположен непосредствена близост до брега на р. Дунав, т. е. до самия град Русе.

Помолих к. м. н. д-р Константин Колев — директор на Хигиенно-епидемиологичната инспекция в града, за оценка на екологичната обстановка в Русе:

— Въздухът над града е силно замърсен с въглероден двуокис, серен двуокис, оловни аерозоли и прах, което е близо 10 пъти над пределно допустимата концентрация. Към вредностите трябва да прибавим и хлора. Обезопасяването на града с хлор започва от 1981 г. От 1. I. 1987 г. до 25. X. 1987 г. ХЕИ е регистрирала 67 обезопасявания, като концентрациите се движат от 0,006 до 0,956 мг/куб. м и 0,0 до 0,58 мг/куб. м за минералните киселини. На 25 септември 1987 г. концентрацията на хлор е близо 9 пъти над допустимите граници, а на минералните киселини (азотна, сярна и солна) — над 11 пъти. За разчитане на хлорната мъгла можем да разчитаме само на въздушните течения, но понякога „добрият“ вятър се забавя с дни. Организиран са четири пункта за наблюдения в града. Измерванията се извършват със съвременна електронна техника. От декември м. г. към екипите на ХЕИ са включени и специалисти от РИОПС. При това положение не е изненада, че в структурата на заболяемостта на жителите от града водещо място заемат болестите на дихателната система. Запрашеността и хлорната мъгла намаляват с близо 50 на сто слънчевото греене. Това води до блокиране на имунната система на

човешкия организъм, влияе върху генетичния апарат и възпроизводителните функции.

Трудно се живее и работи пълноценно при такава обстановка. А в съзнанието на всички се прокрадват и мисли за катастрофалните последици от една евентуална производствена авария на румънския химически комбинат.

Нашата страна, партията и правителството полагат енергични мерки за разрешаване на проблема. Използват се възможностите на българо-румънската комисия за сътрудничество в опазване на природната среда и взаимните срещи на ръководствата на побратимените градове Русе и Гюргево. В началото на миналата година в Русе гостува първият секретар на ОК на РКП в Гюргево Йон Попеску, който на място се запозна как енергетиците от ТЕЦ „Русе—изток“ решават въпросите за опазване на природната среда. Проблемът за екологичната обстановка в района Русе—Гюргево бе обсъден и на най-високо равнище при посещението на др. Николае Чаушеску в нашата страна през октомври 1987 г. На 21 ноември 1987 г. в Гюргево под ръководството на председателя на Министерския съвет на НРБ Георги Атанасов и първия министър на СРР Константин Дъскалеску се състоя първото заседание на създадената в съответствие с договореностите на най-високо равнище специална правителствена българо-румънска комисия, която отново разглежда въпросите за

чистотата на въздуха в района. В резултат на договореностите е възприета единна методика за определяне замърсителите на въздуха, решени са и някои други технически въпроси. В завода за хлор се извършва реконструкция.

Налагащият се избор е, че атмосферните замърсители не могат да бъдат заключени в рамките на държавните граници. Това значи, че проблемите са взаимни и грижите за преодоляването им — общи. Чистотата на въздуха в Русе е проблем и на цялата наша страна. Наложително е в района на Русе да се изгради мониторинг — система за контрол върху измененията в природната среда, да се повишат правата и контролните функции на ХЕИ и РИОПС и да се обогати материалната им база. Свой принос за нормализиране на екологичната обстановка в града могат и трябва да дават Институтът по

хигиена и професионални заболявания, Министерството на народното здраве, Комитетът за опазване на природната среда при Министерския съвет, всички наши експерти в тази област, цялата българска обществено и всички стопански организации, чиито русенски подразделения са замърсители на околната среда.

Изминатият път разкрива много пропуски и разминавания по общия път, който трябва да изминат жителите на Русе и Гюргево, за да имат чисто и ведро небе. Днос обстановката е такава, че всички възможности за половинчати мерки са изчерпани. Единствената алтернатива е чистотата на въздуха над Русе и Гюргево да бъде възстановена веднага, без оглед на вложените средства и сили, защото се касае за най-ценното благо — здравето и живота на човека, а тук то е застрашено по недопустим начин.

Послепис

Материалът бе готов, когато на 25 ноември 1987 г. над Русе се появи огромен жълто-оранжев облак. Измерванията на ХЕИ в 17,00 часа показаха, че съдържанието на хлор във въздуха е до допустимите граници, а минералните киселини са увеличени 17 пъти...

Тревожната въпросителна за чистотата на въздуха над Русе остава.

Бележка на редакцията

В следващи броеве на списанието ще допълним екологичната характеристика на Русе, като се спрем на местните замърсители, имащи голям принос при замърсяването на въздушния басейн на града.